

ПРОТОКОЛ

громадських слухань

з розгляду питань підняття рівня Олександрівського водосховища до позначки 20,7м та обговорення матеріалів з оцінки впливів цієї діяльності на навколишнє середовище

с/мт Олександрівка

21 квітня 2017 року

Місце проведення: с/мт Олександрівка Вознесенського району Миколаївської області, Будинок культури

Час проведення: початок – 16:00, завершення – 19:00.

Кількість зареєстрованих учасників: 132 особи.

Головуючий - Бензар М.М., голова Олександрівської об'єднаної територіальної громади
Секретар – Пелюх О.О., начальник управління інформації та громадських зв'язків ЮУАЕС

Представники ВП «Южно-Українська АЕС» НАЕК «Енергоатом» (замовник проекту):

Фомін Ю.К., заступник генерального директора з капітального будівництва - голова делегації;

Авраменко В.А., заступник генерального директора з кадрів і соціального розвитку;

Панін І.Д., головний інспектор;

Вірич П.М., начальник управління капітального будівництва;

Смірнов О.О., начальник юридичного управління;

Москаленко М.М. заступник директора Каскаду ГЕС-ГАЕС;

Гнезділов А.Д., заступник начальника цеху з експлуатації водосховищ Каскаду ГЕС-ГАЕС

Пермяков О.А., заступник начальника цеху радіаційної безпеки;

Буйновська Н.А., начальник відділу охорони навколишнього середовища;

Хмілевська Г.В., начальник відділу охорони здоров'я;

Коріков О.М., заступник начальника управління капітального будівництва

ПОРЯДОК ДЕННИЙ ГРОМАДСЬКИХ СЛУХАНЬ

1. Відкриття громадських слухань.

Вступне слово голови Олександрівської об'єднаної територіальної громади, погодження з аудиторією кандидатур головуючого та секретаря слухань

- Бензар М.М. – головуючий (3 хв.)

Прийняття порядку денного, представлення офіційних учасників громадських слухань

- Пелюх О.О. – секретар слухань (5 хв.)

2. Доповідь «Підняття рівня Олександрівського водосховища до проектної позначки 20,7м»

- Вірич П.М., начальник управління капітального будівництва ВП «ЮУАЕС» (30 хв.)

3. Обговорення питань підняття рівня Олександрівського водосховища до проектної позначки 20,7 м

- виступи учасників слухань з обговорення – до 5 хв.,

- відповіді – до 5 хв.,

- доповнення, коментарі – до 2 хв.

4. Закриття громадських слухань.

Заключне слово головуючого

- Бензар М.М. ~ 5 хв.

I СЛУХАЛИ: Відкриття громадських слухань.

ВИСТУПИЛИ:

- Зі вступним словом голова Олександрівської об'єднаної територіальної громади **Бензар Микола Миколайович**, який розпочав громадські слухання, зазначивши предмет слухань та запропонував на погодження з аудиторією кандидатури головуючого та секретаря слухань.
- Секретар слухань **Пелюх Олександр Олександрович**, оголосив порядок денний та пропозиції щодо регламенту їх проведення, представив делегацію замовника проекту.

II СЛУХАЛИ: Доповідь «Підняття рівня Олександрівського водосховища до проектної позначки 20,7 м».

ВИСТУПИВ: Начальник управління капітального будівництва ВП ЮУАЕС **Вірич Павло Михайлович** з доповіддю «Підняття рівня Олександрівського водосховища до проектної позначки 20,7м», в якій розглянуто зміст проекту, обґрунтування його необхідності, можливі негативні впливи його реалізації на стан довкілля та заходи щодо запобігання такому впливу та/або його зменшення.

III СЛУХАЛИ: Обговорення питань підняття рівня Олександрівського водосховища до проектної позначки 20,7 м

ВИСТУПИЛИ:

- Від Історичного товариства охорони пам'яток історії та культури та Національної спілки краєзнавців України - **Біляшівський М.М.**, який поцікавився у доповідача, які документи за темою обговорень були доступні громадськості.
- **Вірич П.М.** надав роз'яснення, що ще задовго до об'яви про початок громадських слухань на Інтернет-сайті ЮУАЕС були розміщені «Оцінка впливу на навколишнє природне середовище» (ОВНС) в повному обсязі, «Заява про наміри» і «Заява про екологічні наслідки».
- **Авраменко В.А.** звернувся до присутніх представників ГО з пропозицією надати більшу, у порівнянні із слуханнями в Богданівці, можливість для виступів саме жителям Олександрівки для їх висловлювань і питань та одержання відповідей щодо ОВНС.
- Голова Миколаївської ГО «Спільні дії» **Галкіна А.О.** відзначила, що позитивного висновку державної екологічної експертизи щодо підняття рівня Олександрівського водосховища на 20,7 м не було.
- **Вірич П.М.** роз'яснив, що мова йшла про комплексну державну екологічну експертизу, яку пройшов проект завершення будівництва Ташлицької ГАЕС в 1989 році. Перший варіант висновків її дозволив підняти рівень до 16 м. Другий варіант щодо подальшого підняття рівня вимагав відповідних рішень місцевих органів самоврядування. Був розроблений звіт ОВНС, матеріали якого винесені на громадське обговорення. За результатами громадських обговорень буде створено додатковий до ОВНС том, до якого увійдуть всі матеріали обговорення: порушені питання, зауваження та пропозиції. І тільки після цього ці два томи будуть подаватись на проходження державної екологічної експертизи.
- **Колесніков С.Т.**, Вознесенська екологічна асоціація «Зелений світ», наголосив, що підняття рівня Олександрівського водосховища навіть до 16 м – це є порушення «Водного кодексу України», стаття 82 якого забороняє споруджувати водосховища і ставки загальним обсягом, що перевищує обсяг стоку річки. Міністерство екології своєї

підтримки підняттю рівня водосховища до позначки 20,7 м ще не давало. Крім того, проведення громадських слухань в визначених місцях, а «не там, де живуть люди», на його думку теж є порушенням законодавства.

- **Вірич П.М.** надав роз'яснення, що Водний кодекс України на річці був порушений задовго раніше. В той же час, регіону не вистачає води, а підняття рівня водосховища до 20,7 м може вирішити цю проблему.
- **Смірнов О.О.** доповнив стосовно статусу і предмету даних слухань з приводу порушення законодавства - весь цей процес відбувається виключно у рамках діючого законодавства. Є міжнародні зобов'язання України, і є відповідна Постанова Кабінету Міністрів №771, яка затверджує регламент проведення громадських слухань. Що стосується природо-заповідного фонду і культурної спадщини, то якщо буде прийнято відповідне рішення, питання про виведення земель природо-заповідного фонду ДП «НАЕК «Енергоатом» буде вирішувати у повній відповідності до Закону «Про природно-заповідний фонд України». А що стосується культурної спадщини Гардівської паланки, її історичного ландшафту, яка знаходиться в зоні впливу об'єкту - відповідно до закону «Про охорону культурної спадщини». Існує також і порядок внесення в Державний реєстр та зміни меж.
- **Біляшівський М.М.** висловив невдоволення, що серед розданих учасникам слухань матеріалів відсутній безпосередньо звіт ОВНС, який обговорюється. Замість того треба шукати його в Інтернеті, а не кожен встиг це зробити на Великодньому тижні.
- **Авраменко В.А.** заперечив, що за законом об'ява про дату, час, місце та зміст громадських слухань повинна бути надруковано в засобах масової інформації не пізніше, ніж за місяць. Це було зроблено. Звіт ОВНС, досить великий за обсягом документ, був розміщений на сайті ЮУАЕС ще значно раніш до цього. Тому ніхто нікому не заважав прочитати його тоді, а не дождатися для цього Страсної неділі.
- **Харчилава Т.Г.**, координатор по роботі з громадами НЕЦУ, поцікавилась де буде братися вода, якщо після підняття рівня планується витрати 5,1 млн. м³ на випаровування, на додаткове споживання ЮУАЕС - 7 млн. м³, і для водогосподарчих потреб Миколаївської області (у тому числі для забезпечення санітарно-екологічних попусків у маловодні роки) - 46 млн. м³, та скільки планується витратити на попуски.
- **Вірич П.М.** пояснив, що на цей час стік Південного Бугу на рівні 80 м³/с транзитом проходить Олександрівську греблю і впадає в Чорне море. Акумулювання цієї ємності води в Олександрівське водосховище буде відбуватися в період паводків.
- Начальник Південно-Бугського управління водних ресурсів **Письменний С.М.** доповнив, що 46 млн. м³ – це чисто потреба для Миколаївської області нижче Олександрівської ГЕС. Нажаль, уже 11 років область потерпає від того, що води не вистачає. Тому управління - незалежна від атомників чи енергетиків організація – підтримує підвищення рівня.
- **Колесніков С.Т.** поцікавився, чому управління водних ресурсів дозволяє атомній електростанції піднімати рівень водосховища, хоча прекрасно знає, що цього робити не можна?
- **Письменний С.М.** зауважив, що прісну воду утримує весь світ: Європа, Америка, оскільки прісна вода – це саме дороге у світі. Тому управління водних ресурсів координує цю роботу і вважає за краще, якщо в зимовий час можна закумулювати воду, а потім раціонально використовувати.

- **Гнезділов А.Д.** відзначив, що у паводок йде 60% річного стоку Південного Бугу. Відмітка 20,7 м дозволить закумулювати практично весь паводок і потім, в 2 місяці меженого періоду, додавати. Це частково знімає і проблему підтоплення Вознесенська.
- **Ярковський О.Л.**, мешканець Олександрівки, порушив питання про рибоводний канал, про замулення річки (прочистка була зроблена тільки до Вознесенська, а далі – ні) та проблеми з питним водопостачанням: з двох обіцяних водонапірних станції побудована тільки одна.
- **Вірич П.М.** надав відповідь, що за оцінками фахівців, і як показала практика, передбачений проектом рибопропускний канал був визнаний недієздатний. Замість нього заплановане будівництво рибовідтворювального комплексу в районі Білоусівки. Проектом добудови Ташлицької ГАЕС не передбачена очистка русла нижче Олександрівської греблі. Відвідний канал був розчищений за проектом, а на подальшу розчистку потрібна окрема державна програма. Програма добудови Ташлицької ГАЕС передбачає виділення коштів на вирішення соціальних і побутових проблем регіону, в тому числі і для Олександрівки. Ці кошти в проекті складають 316 млн. грн., з яких на сьогоднішній день освоєно 150 млн. Рішення про будівництво того чи іншого заходу або об'єкта приймає Миколаївська обласна рада.
- **Юраш Л.А.** порушила питання щодо необхідності заборони промислового вилову риби в Олександрівському водосховищі.
- **Вірич П.М.** відповів, що ЮУАЕС проти такого вилову і не давало дозвіл на це. Олександрівське водосховище - це водосховище руслове, воно підпадає під державне регулювання. Воно – для комплексного використання: енергетики, водозабезпечення, любительської ловлі та ін.
- **Біляшівський М.М.** нагадав, що згідно Постанові КМУ від 03.09.2009 р. № 928 історичний ландшафт центру Буго-Гардівської паланки Війська Запорозького занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України як об'єкт культурної спадщини національного значення за видом пам'ятки ландшафту, історії та археології, і запропонував провести слухання по всій країні.
- **Пелюх О.О.** зауважив, що нікому не обмежували доступ до цих слухань, і всі мали змогу сюди потрапити.
- **Галкіна А.О.** обвинуватила ЮУАЕС, що після підняття рівня водосховища до рівня 14 м дерева і вся рослинність залишилась неприбраною, внаслідок чого вода гниє. Крім того, надала заяву для включення в матеріали слухань (текст - у Додатку А).
- **Вірич П.М.** категорично заперечив: перед кожним підняттям рівня, водосховище приймається комісією. Складається акт готовності ложа водосховища до підняття рівня, підписуються акти виконаних робіт. На всі ці роботи витрачаються державні гроші.
- **Барбунов М.В.**, корінний житель Олександрівки, висловив свою позицію, що на сьогодні – річка хвора: обміліла, береги розорані і забруднені. Південь країни – це зона ризикового землеробства; без води життя не буде. У порівнянні з 26 га мова йде про втрату тисяч гектарів. Тому альтернативи поповнення річки, крім підняття водосховища до позначки 20,7 м нема.
- **Харчилава Т.Г.** зачитала лист-звернення НЕЦУ, в якому запланований підйом рівня Олександрівського водосховища та збільшення незворотних втрат води Південного Бугу вбачаються неприпустимими в умовах сучасного стану річки та зміни клімату, та

міститься заклик звернутися до Уряду з вимогою провести громадське обговорення проблеми на загальнодержавному рівні із залученням громадськості і вчених всієї України (Звернення – у Додатку Б).

- **Смірнов О.О.** зауважив, що Постановою Кабінету Міністрів, якою регламентується проведення слухань, не передбачаються різні рівні громадських слухань: місцевий або національний. Тим більш, що на даних слуханнях присутня професура зо всієї країни.
- Житель с. Воронівки **Якушкін О.О.** відзначив, що завдяки програмам по атомній станції і Ташлицькій ГАЕС в селах у зоні ризику зроблено дуже багато. У Воронівці, наприклад, проведено газопровід на 1 мільйон 600 тис., відремонтована школа на 2 мільйони, дитячий садок на 700 тисяч та ін. Тому жителі Воронівки за підйом рівня.
- **Терещенко О.К.**, депутат обласної ради, с.Прибужани, звернув увагу, що дефіцит води на душу населення Вознесенського району за останні 5 років подвоївся. А санітарний пропуск води в 17 м³/с взятий на основі санітарних норм. Прибужани не входять в 30-кілометрову зону і не претендуємо на соціальні кошти АЕС. Але вони знаходяться нижче за течією річки, і питання, що розглядаються, для них теж актуальні.
- **Ігнатсьв О.В.**, м. Первомайск, висловив думку, що в той час, як розвинуті країни - Японія, Германія - відмовились від атомної енергетики, і всі країни працюють над альтернативними джерелами (вітряна та сонячна), ми повернулися до тих проектів, які ще були при Радянському Союзі.
- **Вірич П.М.** заперечив, що стосовно даного проекту рішення приймалось вже тричі в незалежній Україні, українським урядом.

В обговоренні також прийняли участь **Жолуденко О.О., Корой В.В., Ковальський Ю., Новосолов Г.М., Резник, Славков М., Трофименко А.**

У СЛУХАЛИ: Закриття громадських слухань.

ВИСТУПИВ: з заключним словом головуєчий громадських слухань, голова Олександрівської об'єднаної територіальної громади **Бензар М.М.**, який відзначив, що Олександрівка знаходиться в зоні прямого впливу. У громаді зараз близько 12 тис. населення. В тому році за отримані гроші був зроблений ремонт. Це як соціальне партнерство, як зона ризику і з Ташлицької програми. В цьому році з зони ризику одержується 1 млн. 600 тис. грн. на 14 проектів. Зараз закінчується освітлення для всієї громади. А самий основний проект – це будівництво спортивного комплексу, прибудова до Олександрівської ЗОШ - близько 17 млн. грн., що йдуть по Ташлицькій програмі. При цьому все будівництво розпочиналося при Радянському Союзі. Тому є сподівання, що громада підтримає проект підняття рівня Олександрівського водосховища до позначки 20,7 м.

Головуючий громадських слухань, голова
Олександрівської об'єднаної територіальної громади

 Бензар М.М.

Секретар громадських слухань

 Пелюх О.О.

Додаток А. Заява, представлена Галкіною А.О.

Заява

Ми – представники громадськості Миколаївщини – керуємось як конституційним правом на свідомий вибір, так і конституційним обов'язком всебірно охороняти землю, повітряний простір, води та інші природні ресурси, сприяти їх відновленню як першочисно свого життя і життя суспільства. Вважаємо неприпустимим реалізацію плану НАЕК «Енергодом» щодо підняття рівня Олександрівського водосховища до відмітки понад 20 м. за умов негативних висновків Державних екологічних експертів концерну Проквіт.

З приводу так званого «громадського обговорення матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище підняття рівня Олександрівського водосховища до проектої позначки 20,7 м» (далі – «громадське обговорення») НАЕК «Енергодом» в особі ВНПУ АЕС вимушені заявити наступне.

По-перше, якщо процедури «громадського обговорення» У відповідності до вимог законодавства Оцінка впливу на навколишнє природне середовище (дальі – ОВНС) не може бути окремим документом. Вона є одним з етапів державної екологічної експертизи з проєктування небезпечних об'єктів та вплив діяльності «Громадське обговорення розпочинається з дати опублікування заяви про екологічні наслідки діяльності». Наразі «Заява про екологічні наслідки діяльності» на офіційному сайті є відсутньою, що робить вказане «громадське обговорення» таким, що порушує законодавство.

Організатори «громадських обговорень» всупереч законодавству не забезпечують інформування населення в передбаченій законодавством терміні. Наприклад, обраних мешканців с. Олександрівка менш ніж за 10 днів вперше ознайомили «про мету підвищення рівня водосховища, що вже зроблено в рамках цього процесу та що планується зробити в майбутньому».

По-друге, виходячи з матеріалів попередньо проведених державних екологічних експертиз та представленої ОВНС підняття рівня Олександрівського водосховища впливатиме не тільки на територію, що безпосередньо до нього прилягає, але й на все сонячне Південне Бугу в межах Миколаївської області. Тому до обговорення його наслідків має бути залучено все населення в цій частині річкової. Зокрема м. Миколаїв. Вважаємо за необхідне проведення громадських обговорень проєкту в м. Миколаїв та інших місцях Миколаївської області згідно законодавству України про місцеве самоврядування. Організаторами таких обговорень мають стати органи місцевої влади, які забезпечують дотримання норм законодавства на Миколаївщині та, на відміну від замовника, мають представляти інтереси населення.

На-третє, враховуючі, що підняття рівня Олександрівського водосховища вище 20,0 метрів призведе до остаточного знищення історичного ландшафту центру Буго-Гардівської саденки Вісська Запорозького, а відтак нанесе неоправдану шкоду національним інтересам, громадське обговорення взагалі діяльності має відбуватись за національним рівнем.

Виходячи з викладеного вимагаємо:

- вважати цю заяву офіційним зауваженням громадськості та додати її до матеріалів «Громадське обговорення оцінки впливу на навколишнє природне середовище (дальі – ОВНС)»;
- припинити порушення законодавства при плануванні діяльності щодо розвитку «Дніпівської енергокомплексу»;
- забезпечити належне інформування мешканців області щодо підвищення рівня водосховища та залучення їх до обговорення у відповідності до законодавства.

Доведімо до відома, що нами підготовано звернення до МАГАТЕ з приводу порушення українського та міжнародного законодавства НАЕК «Енергодом».

**Додаток Б. Звернення НЕЦУ до Голови громадських слухань в с/мт
Олександрівка**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ
ЦЕНТР УКРАЇНИ**

вул. Савваганського, 52-А, м. Київ, 01033
тел.: (044) 238-6260, тел./факс: (044) 238-3250
necu@necu.org.ua | www.necu.org.ua

№ 125-1/73

20.04.2017

Голові

громадських слухань з розгляду питань
підняття рівня Олександрівського
водосховища до позначки 117 м та
обговорення матеріалів соціально-визначення
своїх дійсності на навколишнє
середовище
с. Олександрівка, 21 квітня 2017 р.

Громадянам с. Олександрівка

Комітет Верховної Ради України з
питань екологічної політики,
природокористування та інновацій
внаслідок Чорнобильської катастрофи
Комітет Верховної Ради України з
питань промислової політики та
підприємства

Звернення

Шановний пане Голово, шановні громадяни с. Олександрівка!

Звертаємось до Вас від імені Всеукраїнської громадської організації
Національного екологічного центру України.

Затягований підйом рівня Олександрівського водосховища та
збільшення незворотних втраг води Південного Бугу неприпустимі в умовах
сучасного стану річки та зміни клімату. Так дії несуть небезпеку не лише для
місцевих громад, а, більшою мірою, для громад відови всього Південного Бугу,
поширили від м. Южнеукраїнськ і до Чорного моря.

В результаті підйому рівня води буде знищено, фактично, останній
природний ландшафт Закарпатської Січі. Це питання, яке стосується усіх
громадян України, і неможли перекладати його відповідальність на місцеві громади.

В результаті підйому рівня води буде остаточно знищено цінніші види
риб, завдяки яким місцеві жителі витримували часи голодоморів. Зараз це
остання домівка цих видів риби у світі і Україна несли на себе зобов'язання
зберегти їх для світової спадщини. Зробити це в нинішніх умовах неможливо.

Підйом води знищує ключові заповідні ділянки – порогі, острови та нижні частини каньйону, які знаходяться під охороною законодавства України та Європи, і не можуть бути замінені іншими ділянками, бо інших не існує.

Сьогодні від Вас залежить подальший розвиток подій. Просимо Вас виразити Ваше рішення, а також звернутись до Уряду з вимогою провести громадські обговорення підняття рівня Олександрівського водосховища на загальнодержавному рівні, із залученням громадськості і вчених з усієї України.

З повагою,

Голова НЕЦУ,
завідувач лабораторії екобезпеки,
лауреат Державної премії України
в галузі науки і техніки,
професор кафедри екології НАУ, д.б.н.

Ярослав Мовчан